

Letres Asturianas

118

UVIÉU
Academia de la Llingua Asturiana

Lletres Asturianas (LLAA)

Boletín de l'Academia de la Llingua Asturiana (ALLA)

Direutora: Ana Mª Cano González (ALLA & Universidá d'Uviéu).

Secretariu: Xosé Ramón Iglesias Cueva (Secretariu de l'ALLA).

Conseyu de Redaición: María-Reina Bastardas i Rufat (Universidá de Barcelona), Mercedes Brea (Universidá de Santiago de Compostela), Emili Casanova Herrero (Universidá de València), Francisco Llera Ramo (ALLA & Universidá del País Vascu), Michael Metzeltin (Universidá de Viena), José Ramón Morala Rodríguez (Universidá de Lleón).

Conseyu Científicu Asesor: Maria Giovanna Arcamone (Universidá de Pisa), Éva Buchi (ATILF, CNRS & Universidá de Lorraine), Enzo Caffarelli (Direutor de RION), Jean-Pierre Chambon (Universidá París-Sorbonne), Steven N. Dworkin (Universidá de Michigan), Antonio Fernández Insuela (Universidá d'Uviéu), Pilar García Mouton (ILLA-CSIC), Enrique Gargallo Gil (Universidá de Barcelona), Jean Germain (Universidá Católica de Louvain), Ángel Huguet-Canalís (Universidá de Lleida), Dieter Kremer (Universidá de Trier), James Fernández McClintock (Universidá de Chicago), Elena Papa (Universidá de Torino), Carmen Pensado Ruiz (Universidá de Salamanca), Emilio Ridruejo Alonso (Universidá de Valladolid), Alda Rossebastiano (Universidá de Torino), Mª Nieves Sánchez González de Herrero (Universidá de Salamanca), Fernando Sánchez Miret (Universidá de Salamanca), Beatrice Schmid (Universidá de Basel), Wolfgang Schweickard (Universidá des Saarlandes), Xavier Terrado Pablo (Universidá de Lleida), Joan Veny (Universidá de Barcelona), Roger Wright (Universidá de Liverpool).

LLETRES ASTURIANES asoleya trabayos científicos orixinales que tengan como oxetu del so estudiu la llingua y la lliteratura asturianas, entendíes nun sen ampliu y na so rellación col ámbitu hispánicu y románicu. Del mesmu mou, amiesta tamién otros trabayos de calter antropolóxicu, pedagóxicu y sociollingüísticu, enfotaos toos ellos na meyora de la conocencia, la problemática y la normalización de la llingua asturiana. Los conteníos de los artículos son responsabilidad dafechu de los sos autores. L'Academia nun ta obligada a volver los orixinales que nun s'asoleyen.

LLETRES ASTURIANES espublízase semestralmente (marzu y ochobre); y, arriendes d'en formatu convencional, en versión dixital d'accesu llibre dende'l númberu 105 (2011). Les aportaciones científiques qu'acueya la revista han ser xulgaes, necesariamente, por evaluadores esternos ayenos al Conseyu de Redaición acordies col procesu denomináu «doble ciegu».

BASES DE DATOS Y OTROS DIRECTORIOS, e-SUMARIOS Y PORTALES ONDE APAREZ CONSEÑADA
LLETRES ASTURIANES (LLAA)

CARHUS PLUS (AGAUR - Generalitat de Catalunya)
CIRC (Clasificación Integrada de Revistas Científicas) (CCHS-CSIC, España)
DIALNET (Portal de difusión de la producción científica hispana) (Univ. de La Rioja, España)
DULCINEA (Derechos de *copyright* y las condiciones de autoarchivo de revistas científicas española) (Grupo «Acceso Abierto a la Ciencia») (CSIC - UB- UV - UOV, España)
ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities) (NSD-Norwegian Social Science Data Services, Noruega)
ISOC (Índice Español de Ciencias Sociales y Humanidades) (IEDCYTC-CSIC, España)
LATINDEX (Sistema Regional de Información en Línea para Revistas Científicas de América Latina, el Caribe, España y Portugal) (UNAM, México)
LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY/BIBLIOGRAPHIE LINGUISTIQUE (Brill, Países Bajos/Permanent International Committee of Linguistic)
LLBA (Linguistics and Language Behavior Abstracts) (Sociological Abstracts Inc., USA)
MIAR (Matriu d'Informació per l'Avaluació de Revistes) (Univ. de Barcelona, España)
MLA *Bibliography* (Modern Language Association, USA)
PIO (Periodical Index Online) (Chadwick-Healey Proquest, Reino Unido)
REGESTA IMPERII (Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz, Alemania)
ROMANISCHE BIBLIOGRAPHIE (Alemania)
ULRICH'S INTERNATIONAL PERIODICAL DIRECTORY (USA)

REDACCIÓN, ADMINISTRACIÓN, INTERCAMBIOS Y SUSCRIPCIONES

Academia de la Llingua Asturiana
C/ L'Águila 10 – 33003 Uviéu
Apartáu 574 – 33080 Uviéu
Tfnu.: 985 211 837
Fax: 985 226 818
e-mail: alla@academiadelalingua.com
www.academiadelalingua.com

ASOLEYA: Academia de la Llingua Asturiana
© Academia de la Llingua Asturiana
IMPRESA: Gofer – Uviéu
D. LL.: U-826/82
ISSN: 0212-0534 eISSN: 2174-9612
PERIODICIDAD: Semestral (marzo y octubre)

Lletres Asturianes

N° 118 – Marzu 2018

ÍNDIZ/SUMMARY

Trabayos d'investigación / *Investigation works*

Clarinda de Azevedo MAIA, História da língua: elaboração e estandarização. Alguns parâmetros para a análise destes processos nas Astúrias / <i>Language History: elaboration and standardization. Some parameters to analyse these processes in Asturias</i>	11-31
Xuan Xosé LAJO, Los posesivos en Senabria (Zamora) / <i>Possessive in Senabria (Zamora)</i>	33-52
Ramiro GONZÁLEZ DELGADO, La mitoloxía clásica nos anicios de la Lliteratura Asturiana / <i>Classical Mythology in the beginnings of Asturian Literature</i>	53-76
Javier RIVERO GRANDOSO, La novela criminal asturiana y su evolución en relación con las literaturas de España / <i>Asturian criminal novel and its evolution in relation to the literatures of Spain</i>	77-98
Carlos ALBA «CELLERO», Monólogo y tradición oral: orixe y carauterización d'un xéneru únicu / <i>Monologue and oral tradition: origin and characterization of an only genus</i>	99-115
Antón CAAMAÑO VEGA, El teatru de la Ilustración como ún de los principios básicos de l'actividá escénica n'Asturies/ <i>The Enlightenment's Theater as one of the basic principles of stage activity in Asturias</i>	117-133
José A. ÁLVAREZ CASTRILLÓN, La leyenda de «El Desterrado»: historia, relato y orden social en el alto Navia / <i>The legend of «The Exiled»: history, social order and stories in the upper Navia</i>	135-152

D'otramiente / *Otherwise*

Xosé Ramón IGLESIAS CUEVA, Otru poema de Marcos del Tornielo	155-160
Xurde FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, Entamar a trabayar por proyectos na Educación Secundaria Obligatoria / <i>Start working for projects in Compulsory Secondary Education</i>	161-167

Reseñes bibliográfiques / *Bibliographical Reviews*

169-182

Notes y anuncies / *Notes and News*

183-194

Llibrería asturiana / <i>Asturian Library</i>	195-203

Normes pa la presentación de trabayos en <i>Lletres Asturianes</i> / <i>Rules for submitting papers to Lletres Asturianes</i>	205-212

Guía de bones práutiques pal espublizamientu d'artículos en <i>Lletres Asturianes</i> / <i>Ethical Guidelines for publishing papers in Lletres Asturianes</i>	213-224

NOTES Y ANUNCIOS /
NOTES AND NEWS

Presentación del primer volume del *Diccionariu Etimolóxicu de la Llingua Asturiana* (DELLA) de Xosé Lluis García Arias

El día 15 de marzu de 2018 presentóse, nel Paraninfu de la Universidá d'Uviéu, el primer volume (lletres A-B) del *Diccionariu Etimolóxicu de la Llingua Asturiana* (DELLA), obra cimera de Xosé Lluis García Arias, editada conxuntamente pola Universidá d'Uviéu y l'Academia de la Llingua Asturiana.

La presentación corrió al cargu d'ún de los romanistes más reconocíos nel panorama universitariu internacional, el caderalgu de Llingüística y Didáctica de les Llingües Romániques de la Universidá de Viena Miguel Metzeltin, anguaño profesor eméritu d'esa universidá y miembru d'honor de l'ALLA. Xunto a él, y amás del autor, formaron parte de la mesa'l Presidente de l'Academia, Xosé Antón González Riaño y el Rector de la Universidá d'Uviéu, Santiago García Granda.

L'asoleyamientu del DELLA supón un pasu especialmente significativu na xera de los grandes estudios filolóxicos dedicaos a la llingua asturiana que s'igua la asina otres llingües romániques. La obra, según García Arias anota na «Xustificación» qu'abre'l volume, entamó pela recoyida de los materiales léxicos nos años ochenta del pasáu sieglu XX. Una parte bultable d'aquellos materiales, ufiertaos a l'ALLA pol autor, foron la fonte del *Diccionariu de la Llingua Asturiana* (2000) y recoyeriense daqué dempués nel so *Diccionariu General de la Llingua Asturiana* (DGLA) (2002-2004). Polo que se refier a la estructura de la obra, los términos estudiaos preséntense cola mesma cadarma: *a*) entrada; *b*) variantes dialeutales; *c*) definición y xunto a ello exemplificación del so usu, frases feches y dichos y refranes; *d*) documentación hestórica; *e*) estudiu etimolóxicu; *f*) rellación del términu estudiáu con otres pallabres asturianas rellacionaes.

Ana María Cano premiu «Yumper. Asturianos de braveza» 2017

La somedana Ana María Cano, caderalga de Filoloxía Románica de la Universidá d'Uviéu y Presidenta de l'Academia de la Llingua Asturiana ente 2001 y 2017, foi una de les persones premiaes a títulu individual col premiu «Yumper. Asturianos de braveza» na so edición del añu 2017 «pol so llargu esfuerzu na defensa de la llingua asturiana» y pola so trayectoria profesional. Estos premios, instituyíos por «Yumper. Asociación cultural pa la Defensa de los Valores Humanos» de magar unos años, entregáronse nel Centru Cultural de La Fresneda (Siero) el

día 19 de xineru. La otra premiada a títulu individual foi l'activista social Carmen Bascarán, fundadora del Centru de Derechos Humanos d'Açailandia en Brasil, que nun pudo tar presente nel actu, recoyéndolu nel so nome'l fotógrafu Javier Bauluz. La «Asociación Cultural de Bueñu (La Ribera)» y «Teatro Margen» foron los dos coleutivos premiaos nesta edición, representándolos respetivamente na recoyida de los diplomes acreitativos el so presidente, Belarmino Fernández, y Arturo Castro y José Antonio Lobato, miembros del coleutivu teatral.

XXXIII Premios «Andrés Solar» de la Xunta pola Defensa de la Llingua Asturiana

El sábadu 16 d'avientu, nel Salón d'Actos del Antiguu Institutu Xovellanos de Xixón, la XDLA fixo entrega de los premios «Andrés Solar» 2017. El 'Pegollu' concedióse esti añu al fútbol asturianu representáu nos equipos *U.C. Ciales*, *Rosal F.C.*, *C.F.F. Llosalín* y *C.D.E. Stiaua d'Asturies*, «que vienen llevando alantre proyeutos deportivos populares y cooperativos, y que visibilicen l'asturianu nos diferentes materiales que xenera la so actividá».

El doliosu honor del 'Madreñazu' correspondió esti añu a Mercedes Fernández González «Cherines», dirixente del Partíu Popular d'Asturies por «unes declaraciones cada vez más delirantes y ridícoles contra la recuperación del asturianu, col únicu fin d'arrampuñar cuatro votos de los sectores más ultres y casposos de la sociedá asturiana».